

L'ESQUELLA DE LA TORRRATXA

La mort que fa temps s'esperava

CASA BASTIDA

PASSEIG DE GRACIA, núm. 18

Gran Basar de Sastreria sistema Nordamericà

BASTIDA s'engrandeix, i el seu èxit obeeix a tres raons: 1.ª La seva nova fórmula en l'art del vestir. 2.ª Tenir el vostre vestit sempre a punt. 3.ª La fabricació és venuda directament al comprador. Durant les obres d'engrandiment, ocupa el local del costat, i en l'ocasió de tenir unes existències formidables, ens cal liquidar als preus següents:

100.000
colls i punys, des
de 0,10 ptes.

100.000
vestits xeviot, des
de 25 ptes.

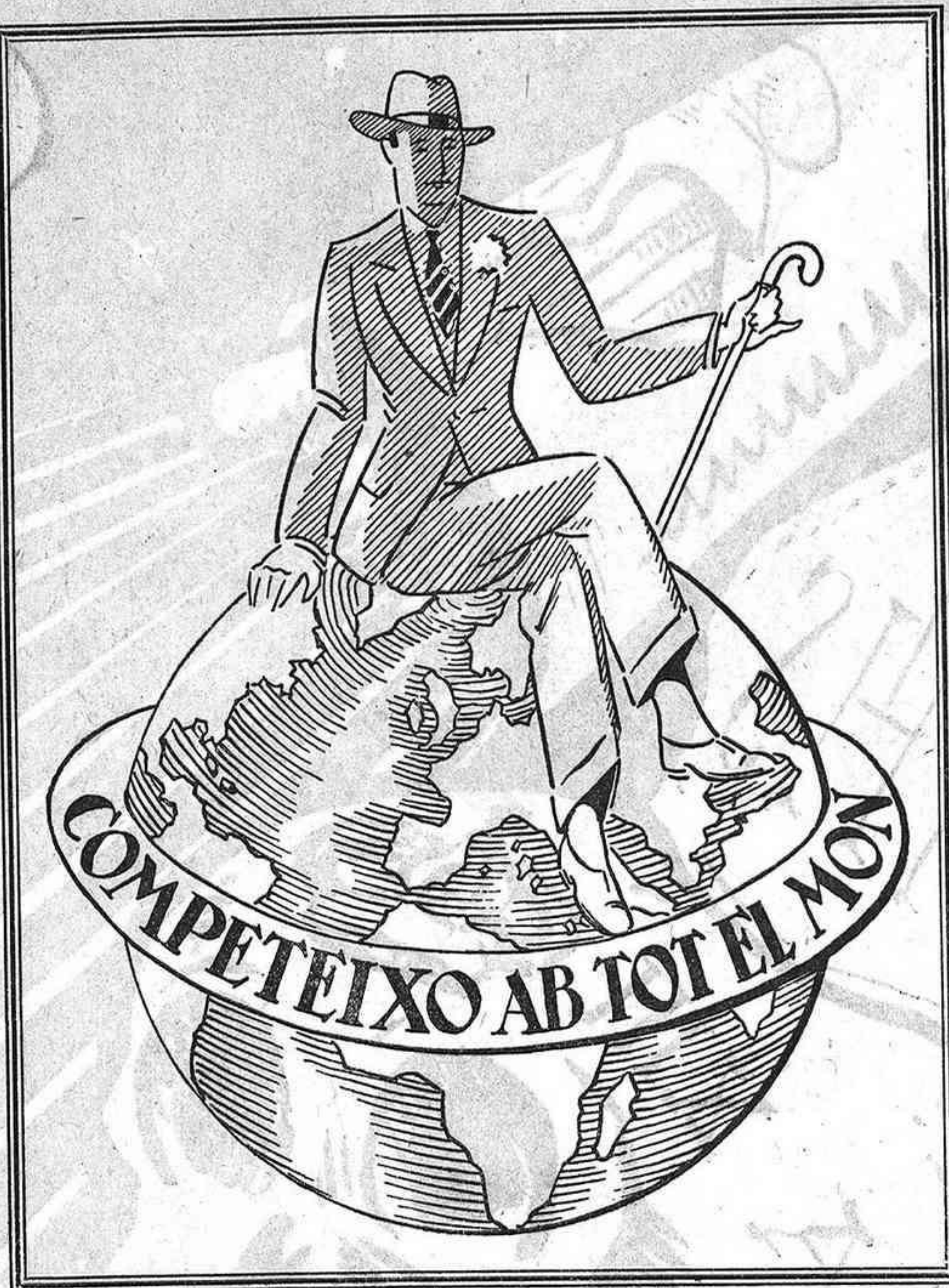
100.000
pantalons, des de
5 ptes.

100.000
paiames, des de
3 ptes.

100.000
colçotets, des de
1,95 ptes.

100.000
camisetas seda,
des de 1,45 ptes.

100.000
talls de vestit, des
de 5 ptes.

100.000
abrics de gran
moda, des de
25 ptes.

100.000
trinxeres, des de
10 ptes.

100.000
camises, des de
4 ptes.

100.000
corbates seda, des
de 0,50 ptes.

100.000
mitges sport, des
de 1,45 ptes.

100.000
sweters, des de
2,50 ptes.

Secció de mida en vestits, abrics, peces d'etiqueta i de sport, des de 50 pessetes fins les millors classes en fantasia i luxe, a preus moderadíssims; i si fos precis, confecció ràpida i llesta per a lliurar al client a les quatre hores.

En la secció de camises i calçotets a mida, tenim una gran existència en teles i dibuixos de totes classes, fins les més fins i selectes, que oscil·len, els calçotets, de 4 a 10 pessetes; i les camises, des de 10 a 25 pessetes.

Els nostres clients tots són obsequiats amb diversos presents i segells d'Estalvi Popular de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvi.

Els de fora de Barcelona seran servits si ens escriuen demanant-nos mostres i figurins i un sistema especial per a prendre les mides.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÒNICA

La tradició continua

De tant de ridiculitzar certes tradicions, resultem la gent més tradicionalista del país. ¿Quants anys fa que L'ESQUELLA DE LA TORRATXA celebra, anualment, aquesta paròdia de la Diada dels morts?... Segurament molts més que els que Santpere — un altre gran tradicionalista a la inversa — representa la paròdia del “Tenorio”.

Els funerals de L'ESQUELLA eren sempre adreçats als vius — als massa vius! — i no als morts. Enguany, però, per primera vegada, podríem dedicar uns funerals a uns morts autèntics. De l'any passat ençà, quantes coses — que a desgrat de la seva corrupció semblaven immortals, incommobibles — no han caigut! S'ha ensorrat allò tan secular que en deien “el altar i el trono”. Hom volgué fer consubstancial les dues coses, i totes dues han hagut de desaparèixer alhora. I amb elles, quantes figures importants, quantes figures vestides de porpra, carregades d'or com a ídols, com a mòmies vivents!... El nostre admirable Opisso hauria pogut fer una làmina damunt la qual desfilessin, en magnífiques lliures mortuòries, les figures jacentes del rei d'Espanya, Alfons el Darrer, dels virreis de Catalunya, general Barrera, comte de Montseny, del cardenal Segura... I quants ciris, quants pendons no podria posar en l'acompanyament!...

Em semblen una cosa tan morta i tan corrupta, aquestes figures, que, a desgrat de no haver pagat encara llurs crims, em comencen d'inspirar respecte. Ja són història, una història una mica vil, la història d'una Espanya imperialista i faraònica.

¿Aconseguirem, però, fer renèixer de les cendres d'aquesta Espanya morta una nova Espanya — o unes Espanyes — liberal, federal i democràtica? ¿Aconseguirem realitzar aquest gran somni dels homes que han fet la Revolució i, encara més, dels esperits que l'han impulsada? .

No n'estem pas encara desenganyats. Però tenim cada dia més una certa temença que l'Espanya que reneixi sigui, sense la seva grandesa històrica, una Espanya amb tots els vicis, amb totes les falles de l'Espanya que ha mort. Hi ha molts indicis que permeten fer aquestes tristes profecies. De moment, la Constitució ja peca en alguns punts: ja no és la d'un Estat federal. Altres parts corren risc d'ésser un paper mullat: els religiosos i les religioses de totes menes — fins els jesuïtes! — tenen moltes i molt fonamentades esperances que l'ensenyament no els serà pres dels dits. D'altra banda, els polítics republicans no es comporten amb aquella austeritat republicana que féu famosa Roma i que

la gran figura de Pi i Margall semblava haver fet consubstancial al règim. Així veiem, aquests dies, que els diaris castellans parlen de tota mena de misteriosos “enchufes”, sense que hom els pugui desmentir seriosament. El poble veu amb estupefacció que hem canviat de règim, que hem canviat els homes, però que no ha canviat la moral. Vivim encara amb una moral de dictadura. La diferència en aquest punt és que abans hi havia una mica de rubor, i ara hi ha més cinisme.

Espanya ha mort, però diríem que és l'esperit dels morts el que encara comanda. Enguany L'ESQUELLA DE LA TORRATXA pot dedicar-se, en la Diada dels morts, a fer els funerals a uns morts autèntics. Però que els nostres dibuixants afinin els llapis. Aviat hauran d'encarar-se, altre cop, amb els polítics vius — amb els massa vius — que pullulen pertot.

DOMÈNEC GUANSÉ

ELS MIRACLES D'EZQUIOGA

Ja ho deia Rucabado, amb el seu llenguatge inflammat: Mentre a les Constituents una colla d'heretges, dignes d'ésser cremats poc a poc, s'entesten a posar Espanya c. a c. amb l'Església (sic), la Mare de Déu, a Ezquioga, multiplica els seus miracles i vessa amb abundor les seves gràcies. .

Ara resulta, però, que el protagonista d'aquests miracles no és pas la Mare de Déu, sinó un tal Arpón, carterrista d'ofici i habilíssim nigromàntic...

Descobert el pastell, fins les mateixes autoritats eclesiàstiques han hagut de desautoritzar els miracles. Confondre la Mare de Déu amb un carterista... Vaja, ni a “La Campana de Gràcia” no se'ls hauria acudit mai!

Però ja ho deia la senyoreta Civera en citar, de memòria, l'Evangeli:

—Ai d'aquells que són orbs i no hi veuen!

—Ai d'aquells que són sords i no hi senten!

.....

INSECTICIDES!

Amb motiu de l'aprovació de l'article 24 sobre la qüestió clerical i d'altres disposicions no menys saludables acordades per les Constituents, els elements cavernícoles — com són ara “El Debate”, els jaumins, les filles de Maria, “La Veu de Catalunya”, les desferres vergonyants de la U. P. — posen el crit al cel...

I bé, amics; davant d'aquest guirigall purament gallinaci, cal repetir les paraules d'una caricatura del gran Bagaria:

—Senyors: per defensar la República, no res d'armaments. Insecticides!

GLOSARI

EL MORT DE LA SETMANA PASSADA

El mort de la setmana passada és el senyor Miguel Maura. No, no s'espantin: no és mort de debò, no l'han assassinat els enemics de la República. Els enemics de la República mai no assassinaran el senyor Miguel Maura — A. M. D. G.

No, no; el senyor Miguel Maura encara és viu, encara es belluga, encara va al Congrés—i suposem que al cafè, al teatre, al cinemà, etc., etc.—; encara es deixa retratar amb el senyor Lluís Montiel, propietari d'un diari monàrquic.

Es mort com a parlamentari, com a opositorista. L'ha mort Manuel Azaña, que és el president que més ens convenia en aquests moments. Es a dir; l'ha mort moralment. Per això podríem repetir aquells versos neules del Tenorio, que tant entusiasmen a Joaquín Montañer, poeta neula i secretari de l'Exposició:

“Los muertos que vos matáis
gozan de buena salud.”

El senyor Miguel Maura és un d'aquests morts. Goza de buena salud, però no és una salut parlamentària.

Abans el senyor Miguel Maura era el papu del Congrés. Anava al Congrés a fer por als diputats. Quan algú volia espantar un diputat, li deia:

—Mira que si no fas bondat, sortirà el senyor Maura!

I el diputat es tornava pàllid, demanava perdo i deia que no hi tornaria mai més.

El senyor Maura havia pres el Congrés per un

pam-pum, i s'entretenia a tombar diputats a cops de pilota.

Ara, però, els cops de pilota s'han acabat. Ara ja no tombarà ningú més. Ara l'han tombat a ell. I ha estat Manuel Azaña qui l'ha tombat, qui li ha clavat la pilotada.

Val a dir que ell, el senyor Maura, s'ha quedat blau, s'ha sentit ferit, ferit de mort. I s'ha enfadat molt. S'ha enfadat tant, que ha dit que mai més no saludaria el senyor Azaña. Això ja és un símptomà, un símptoma de mort. Unicament els morts no saluden.

Diguem un parenostre al pobre senyor Miguel Maura, encomanem-lo a Déu, que això li plaurà.

I que mai més no se'n canti ni gall ni gallina.

Amén.

VIRAI

El retrat

El que m'impresiona més, a casa d'aquesta pobra gent, és un retrat de Víctor Hugo clavat a la paret, entre la xemeneia i el sostre.

El gran home, aquell al qual jo estimo per damunt de tot, està amb els braços plegats i mira, amb pietat, aquesta família de miserables. Potser els ajuda a viure i tot. No han llegit res d'ell. Víctor Hugo era més que un bisbe i un ministre? Ho ignoren. Era un home del qual es parlava molt en el “Petit Journal” i que han enterrat a càrrec de l'Estat.

Es tot el que saben.

I així que aixequen el cap vers la imatge, sembla que ella els reconforti. Ocupa el lloc del bon Déu.

Llur culte m'entendreix i, mirant-me el retrat, cridaria: “Sou gent de bon cor!”, i abraçaria la mare i els petits, si el pare no m'hagués dit a temps: “L'he clavat aquí per tapar el forat del tub de l'estufa”.

JULES RENARD
(F. C., traductor.)

—I vostè és de la C. N. T. o de la U. G. T?
—No, senyor. Jo sóc de la R. I. P.

moreno

Apunts d'un dia de morts

Totes les aspiracions d'aquell pobre noi eren fer el senyor, semblar un senyor, ésser fi. L'aristocràcia l'obsessionava.

Era afeccionat a la literatura i al tennis, sobretot al tennis, que és tan fi, tan senyor, tan aristocràtic! La seva literatura era una cosa enfigassada i cursi, plena d'influències.

Una vegada estigué malalt i digué als seus familiars:

—Quan mori, enterreu-me amb la raqueta de tennisman: així veuran els altres morts que arriba un senyor.

* * *

Abans hi havia el costum entre escriptors i artistes de tenir un crani humà damunt la taula. Adhuc alguns coronaven el crani amb roses. Sofriem un empatx de literatura.

Ara ha desaparegut, s'ha extingit aquesta moda. Sabeu per què? Perquè els llibres que hi havien als estudis dels escriptors, dels artistes, apareixien rosegats.

I no sabien explicar-s'ho. Fins que algú pensà en els cranis. No hi havien rates, doncs havien d'ésser els cranis.

I és que eren cranis de catòlics enemics dels llibres i de llibreters que, com no podien vendre'ls, se'ls menjaven.

* * *

A pesar de tot, aquest dia d'avui, el cementiri té un aire de festa.

* * *

A quin envelat deuen anar els morts el dia de la seva festa major? Perquè és indubtable que al cementiri hi ha, avui, envelat.

Encara que cap detectiu no l'hagi pogut descobrir.

* * *

Per això hom enterra els morts vestits i no despullats: perquè celebren la festa major el novembre.

I al novembre, de nit, ja fa fred.

* * *

Aquella pobra i adorable Venus de cabaret es vanava de mai no haver dormit sola.

I ara, aquí al cementiri, sola en el seu llit de terra, quin fred deu tenir!

* * *

A aquella noieta rossa com un melindro li enviava cada dia unes flors.

El dia que el seu amor morí en el meu cor, li enviava una corona.

* * *

No sentim la mort de tots els homes que coneixem i

«... que os hallábais
bajo mi amparo segura,
y al aura del campo, pura,
libre, por fin, respirábais».

als quals tractem. I és que, en el fons, encara que els trobéssim al cafè, al teatre, al tramvia—encara que semblés sin vius—, ja eren morts.

* * *

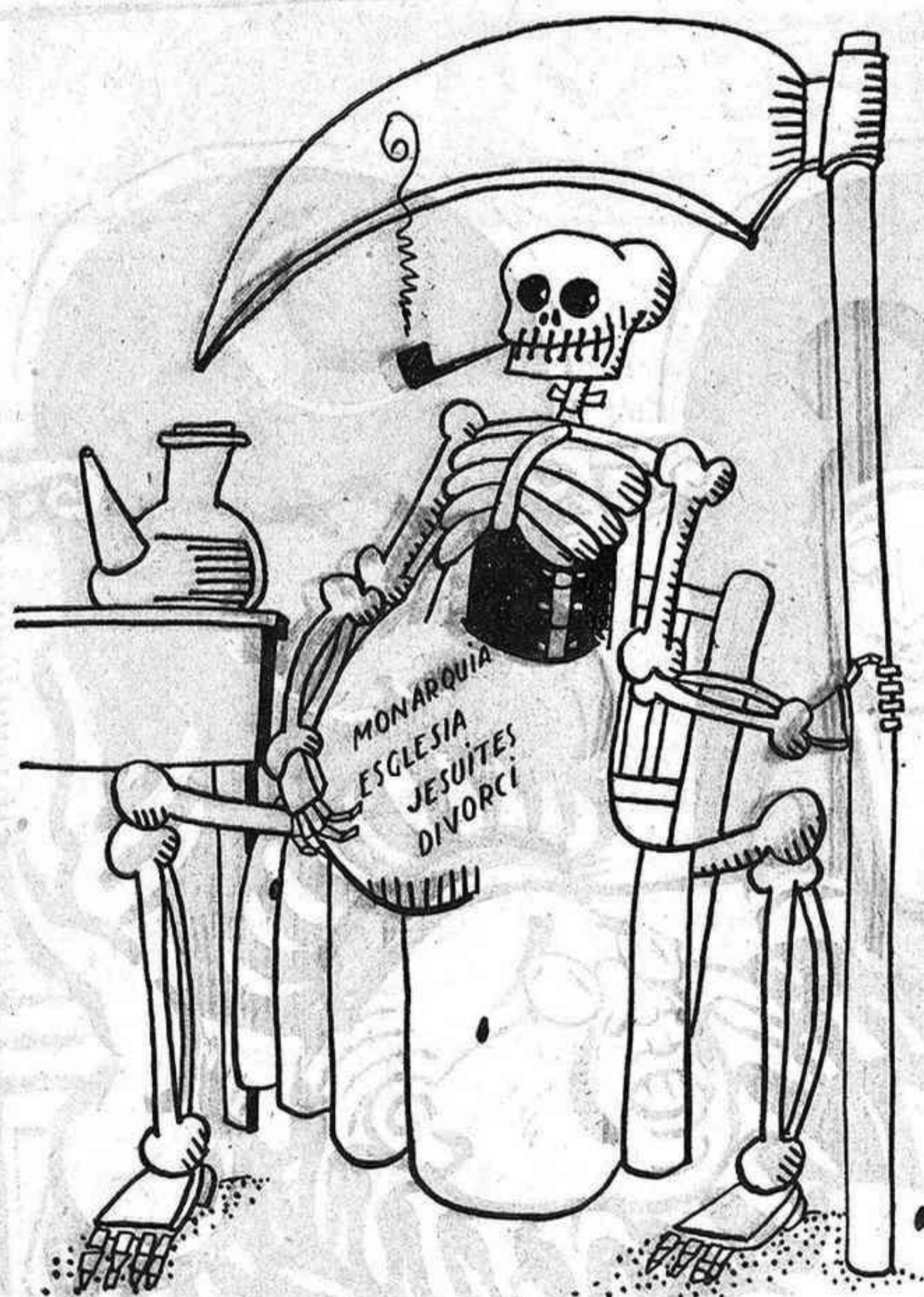
A aquell home, que havia sofert tant, la família—per a no deixar-lo tranquil ni en aquell moment—li dugué un confessor al llit de mort.

El confessor, tossudament, estúpidament, li repetia:
—Penseu en l'altra vida... Penseu en l'altra vida... Penseu en l'altra vida.

I ell, espantat, morint-se, sospirà:

—L'altra vida? Així, si hi ha una altra vida, si he de tornar a començar, no vull morir!

LLUÍS CAPDEVILA

—Rediantre, i quin menú més abundant que tinc aquest any!

La comèdia de cada any

Avui els cementiris ja estan disposats a donar la representació d'aquesta formidable farsa grotesca, en molts actes, que en diuen "Diada dels morts".

El teló s'aixeca de bon matí, i les escenes de l'obra en són moltes i sucoses.

Allí veiem desfilar grans actrius que, amb un ram de flors, ple de penjolls, unes cintes que diuen "no te olvido" i "a mi querido esposo", fan veure que ploren i s'emocionen de veritat. Només fan mutis en el precís moment que el galan jove—molt jove i molt galan—, prenent-les del braç, les treu d'aquell lloc trist i se les emporta a fer la pau de tantes penes.

Altres actrius, més ingènues, actrius que no han arribat a la categoria de casadetes, tenen també el seu treball. Apareixen amb uns gerros, uns testos de flors, uns angelets, una llàntia, unes puntetes aprofitades d'alguna combinació, i davant de la llosa ploren.

Quan han acabat de plorar i s'han posat la miqueta de pòlvors i coloret, comencen a obrir l'aixeta del seu sentiment a una altra dona que fa com elles en el nínxol del costat.

Entre elles hi ha el següent diàleg:

—Va morir quan menys ens ho esperàvem. No ens va deixar preparar. Figuri's que estava bo i sa, i de "rapenta", sap? ai què tinc! ai que tinc!, fins que... miri ni el combregar hi va ésser a temps. La mare diu que va morir d'alegria.

—Que havien tret la grossa, potser?

—No. Li havien acabat de demanar la mà de dues germanetes meves.

—Doncs, el meu Tano, pobret!, va morir d'una en-rabiada.

—Sí?

—Sí. Va ésser el dia 14 d'Abril. Era alcalde, sap? Alcalde d'aquells que en deien de "real orden".

—Caram! Una mort així la devien sentir molt. Els homes de talent dol que se'n vagin.

—Ai, pobret! Ell, talent? Si no sabia escriure el nom. Era de lo més ase que corria!

—Encara com li varen donar aquell càrrec?

—Veurà, això és a part. Tenia mal "gènit"; deia mal de Catalunya... Cregui que era un home que es feia respectar. No tenia altre defecte que la beguda... Però hi estava tan acostumat!...

Els espectadors de veritat, els que no prenen part en la representació d'aquesta farsa absurda i grotesca, passen un dia molt divertit.

Van allà a presenciar escenes que, lluny d'ésser tràgiques, arriben al punt més alt de la comicitat. Naturalment que d'una comicitat indigna i gens pietosa.

El mort, la majoria dels morts, serveixen de ninot. Amb un miserable pomot de flors, regatejat abans de comprar-lo com si fos un quilo de patates qualsevol, se'l rifen i passen valent-se del clàssic plany o ploricó tan explotat en diada com aquesta.

Davant de nínxols i tombes s'hi agenollen i pregunten homes i dones que en vida han traït el mort i li han desitjat que morís d'una vegada per raons d'herències o altres raons pitjors.

Si els morts "festejats" en dies com aquest poguessin sobtadament alçar el cap i treure a cops de creu i de ciri tota aquella munió de farsants, en el cementiri serien comptades les persones que hi quedarien. Tothom sortiria escapat. Solament hi veuríem les mares que senten de cor la mort del fill i que pregunten amb fervor i respecte.

I ni aquestes veuríem tampoc.

Tenen un altre concepte format de la mort.

Les mares que estimen, deixen d'anar-hi, al cementiri, en dies així. Duen dol al cor, al rostre i a la consciència. Les mares pregunten tot l'any. Per elles la Diada dels morts ho és sempre.

El plor de la mare és la única nota respectuosa i digna d'aquesta farsa que amb tanta ximplera i vanitat poseu en escena els vius de la faràndula humana.

AGUSTÍ COLLADO

La mort, amant reservada

La Mort és la gran amorosa a la qual ens lliurem enterament, en cos i ànima, però sense amor.

Es plena de sapiència i tranquil·la com els déus del destí. A voltes sap esperar, en silenci, que les turbulències de la vida hagin trencat les ales a les nostres quimeres; que, deseparats, vacillants, revellits i lassos, ens determinem, per fi, a dormir en el seu llit profund.

Ha tingut paciència per esperar, però capriciosa algunes vegades, gelosa de les nostres alegries escandaloses, dels agençaments brillants i enganyosos de la nostra vida, ens atreu bruscament sobre el seu pit, sobre el seu pit sense joiells ni brodat, més nu que la carn no pot ésser-ho. car ella ens estima amb l'eternal amor de les tombes.

Es aleshores quan sembla que ens digui:

"Oh, els meus pobres amants! Com he sentit el vostre cos dèbil fremir en la luxúria! Com us he estretament abraçat, quan dintre les vostres tenebres somiàveu amb l'enllaç, desconegut i terrible, de la vostra indicible estimada! Com he sentit la vostra desesperació per no poder-me despullar, a mi que sempre vaig nua, descarnada, de la mateixa manera que despullo de carn el cos per mi sense secrets de les vostres dones.

Us conec bé, oh pobres amants meus, per haver-vos servit, en les vostres passions, de les meves complaences i per haver esgratinyat vostres cors amb les meves ungles expertes.

Us conec bé per haver fullejat pacientment, durant els vespres d'embraguesa i de bacanal, tot el fons dels vostres cors púdics, més profundament amagats sota una massa de sentiments mentits, d'usatges i de decòrum dels vostres cossos, sota els plecs de la vostra vestimenta.

Les nits d'orgia; la claror de les llànties velades de fum de tabac; les flors caigudes dels pitxells, brutes, pansides; les copes tombades sobre les tovalles tacades de xampany, i jo, la Mort, mig nua en un recó, invisible, amb la roba oberta com les vostres amants, més infidels que jo, restava llarg temps repenjada en la dalla, bo i esguardant els embriacs, de grapes per terra, sobre el tapís, esperant que la mala Vida us preparés per a rebre el meu cop inevitable.

Fredament, tota una nit, jo us he vist supliciats de luxúria, sufocats de disbauxa. Amb paciència, us he arrencat, amb les meves ungles perfilades, les tènues capes que portàveu emorn de vostres ànimes des dels primers segles de la civilització. I poc a poc, davant de les meves llambregades escrutadores, havia jo despullat vostres vergonyes, vostres falses urbanitats, vostres convencionals maneres d'ésser, per a captar-me decididament les ànimes al descobert, com al descobert m'havien aparegut els homes, senzills mascles desproveïts de la vestimenta de cavaller.

Es ben bé així, d'aquesta manera, no pas llegint els subtils i ingenus filòsofs, com es coneix l'home. Es en les erudicions realistes, les nuditats impúdiques i entre la franquesa de les lascívia, en les que les ànimes es desabillen com el cos, la manera en la qual apareixeu tal com sou als ulls dels que saben veure les vulgars realitats.

Us conec molt bé, amants meus!

I sols per haver viscut entre vosaltres; per haver sofert fent sofrir, per haver mirat molt i reflexionat en la solitud de mi mateixa, i no haver deixat entre les vostres mans, crudelment ignorants, res més que aquest cos amb el qual em diverteix.

Us conec molt bé, vosaltres que ignoreu tot ço que és meu i de vosaltres mateixos! No anem pas pel mateix camí, però un dia o altre ens trobem.

I la meva ciència us estranya perquè

us imagineu estúpidament veure la meva ànima en la meua figura i en els meus gestos de dallaire impietosa.

La por de les tenebres i del silenci i el temor de les mortals esposalles us fa sentir un pànic terrible en el camí de les creences; en els camins on la vostra impulsió: la meua ignorància m'havien espremut.

Jo també he pregat i he plorat, i les súpriques, com les llàgrimes, semblaven dolces a la meua covardia.

Jo també he preferit més creure que comprendre. El dolor i la temença m'han agullonat entre els ramats tremolosos, anant per la ruta fangosa, vers les incertes visions, i comprovant, per fi, que no hi havia acció més exemplar, més bona, que la de treure-us d'aquest món on només es porten bé els que temen el meu cop de dalla.

VELL FAUNE

**Demà, dissabte, no deixeu de comprar
"LA CAMPANA DE GRACIA"**

Vanity Fair

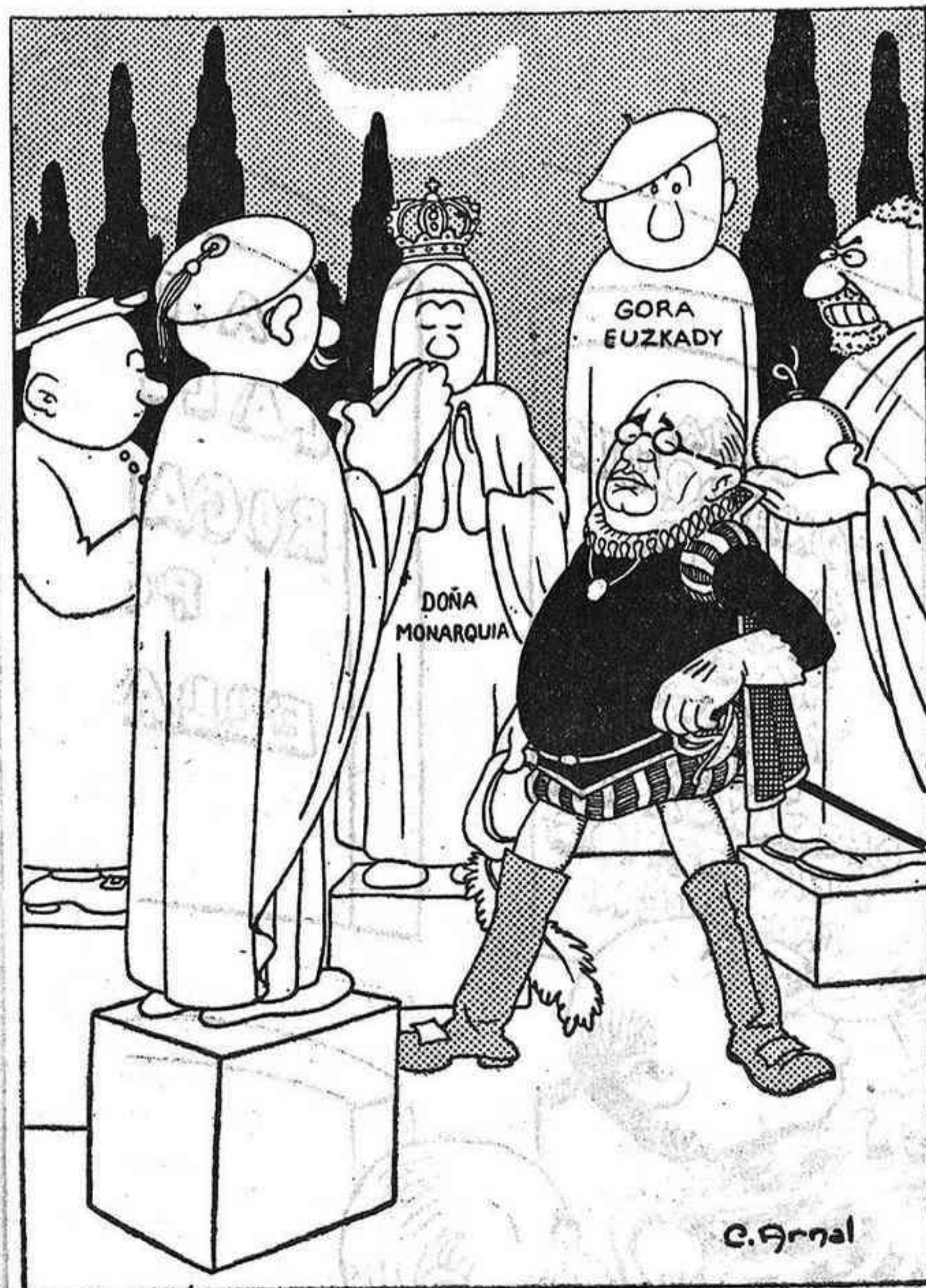
—Ai, Jesús! No sé com em veig, avui...

ELS MORTS D'AQUEST ANY

PERTENEGE A LA BIBLIOTECA DEL ATENEU BARCELONÉS

Pobles fes que no ressuscitin mai més!

Azaña - Tenorio

Ya no me causan pavor
vuestros semblantes esquivos;
jamás ni muertos ni vivos
humillaron mi valor...

GOYA

"Un día de octubre" és una magnífica comèdia de Georg Kaiser.. Una comèdia que, si fos original d'un autor català, no l'hauria pogut estrenar. Perquè és dolenta? No. al contrari: perquè és bona. Ni el nostre públic ni els nostres empresaris no acceptarien comèdies com "Un día de octubre", si fossin originals d'autors catalans.

"Un día de octubre" és una comèdia fina, sensible, intel·ligent.

Força correcta la interpretació.

NOU

"LA LOCA JUVENTUD"

Anunciar una obra del mestre Jacint Guerrero i el públic respondre, és una mateixa cosa. I aquesta mateixa cosa passa a Madrid, a Barcelona, a Toledo, i no passa a la Xina, perquè allí, encara el mestre no hi ha donat senyals de vida. Aquest fet el poguérem comprovar, una vegada més, l'altre dia a la sala del teatre Nou, que per cert estava més que plena.

El públic — selecte tot — que l'omplenava, hi era disposat, convençut que al matí següent podria repetir, en el temps de posar-se els calçotets o les calces, els "números" que en la nit de l'estrena li foren més plaents.

Tot això i molt més — Guerrero és de Toledo, ja està dit tot — el mestre J. Guerrero ho sap. No és estrany, doncs, que persisteixi en el seu estil, sense apartar-se per res del camí abans dibuixat.

Tres foren els "números" que el públic es pogué portar a casa seva per repetir: un vals, un pas-doble i un fox, tots tres a quin millor.

Foren insistentment aplaudits. El mestre Guerrero jo no sé quants parlaments va fer. A l'últim, va quedar afònic completament.

La confecció del llibre de "La loca juventud", a càrrec d'En Ramos Martín, no tan feliç, com en les seves anteriors produccions. Però com que va ésser "una velada cumbre" com diria el carallot d'En Didac Montaner, no li volem dir els defectes que hi veiérem.

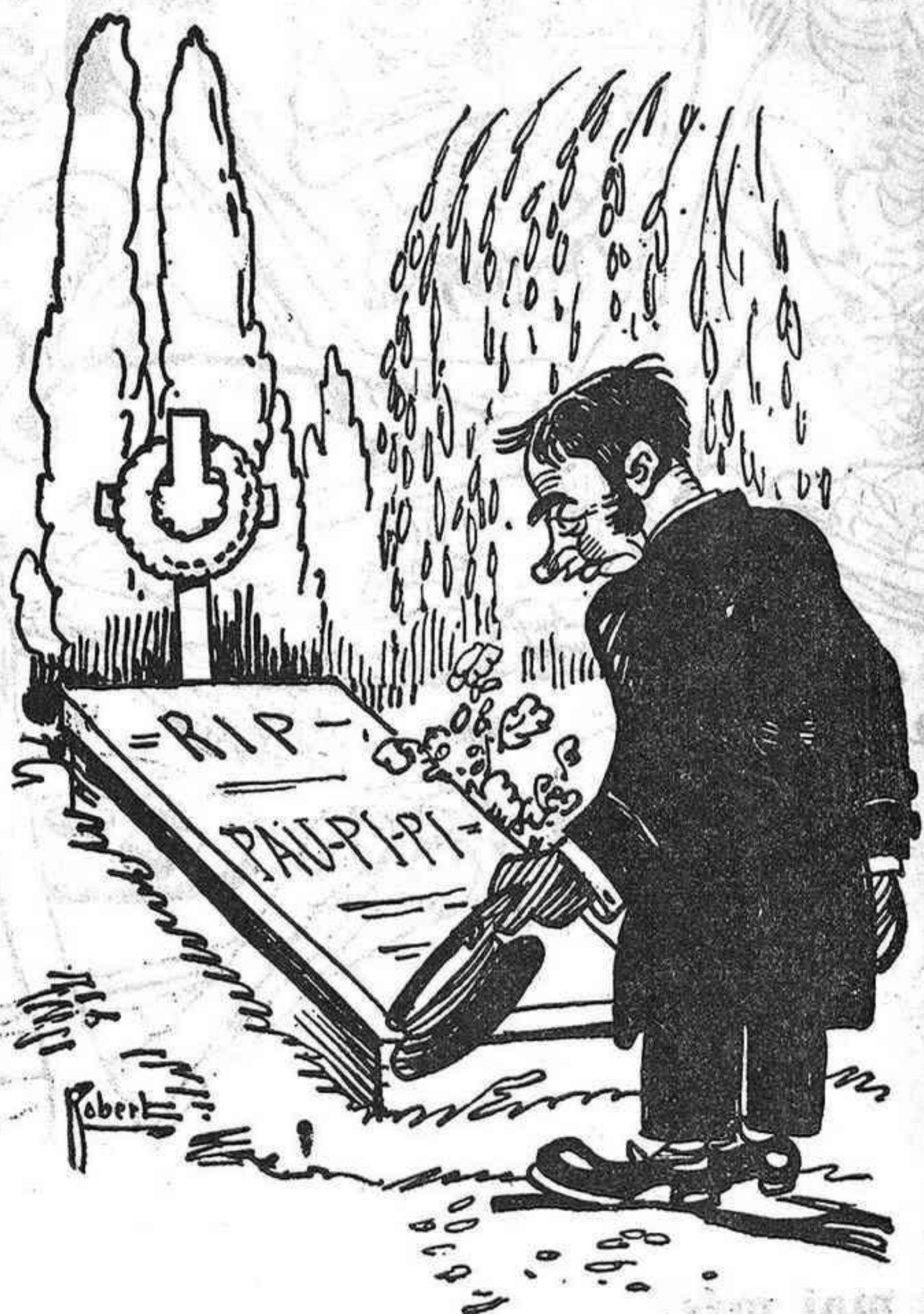
Marc Redondo va cantar el vals d'una manera fantàstica, així com tots els seus "números"; sobresortí un "duo" que precisament ens féu aplaudir una triple que no coneixíem pas, i que ho va fer admirablement.

Trini Avelli va fer del seu paper còmic una creació. Ruiz París, tan graciós com sempre. Palacios, igualment.

L'orquestra, dirigida pel mateix mestre Guerrero, i la resta de la companyia molt bé i ajustats.

Repetim el que dèiem l'altre dia. Fent obres així i no amb "corzos" de l'infecte monàrquic Muñoz Seca, és quan una temporada va bé i es fan diners.

Miquel UTRILLO, jr.

El criat "fiel hasta la muerte"
—Mana res més, el senyor?

BARCELONA

Bartomeu Soler

Camila Quiroga, la gran actriu argentina, està fent en aquest teatre una gran temporada, una temporada digna d'elogi.

Una de les últimes estrenes—i de les més importants—ha estat la de "Tierra del fuego", de l'autor català Bartomeu Soler: un autor català que s'ha hagut de fer fora de Catalunya.

"Tierra del fuego" és una gran comèdia, una comèdia de traç vigorós, de tipus ben apuntats, d'emotivitat i ambient plenament aconseguits.

La interpretació fou correctíssima, com ja ens té sempre acostumats la companyia de Camila Quiroga.

TALIA

El passat divendres, a la nit, va debutar en aquest teatre la companyia que dirigeix el nostre admirat Ramon Caralt, amb l'obra "K... 29", de Rafael López de Haro i Emili Gómez de Miquel.

Una dona apareix morta davant el telèfon de la direcció d'un gran rotatiu.

Qui és l'assassí? Per una tarja, se sap que és "K... 29". Uns papers molt importants són robats. Qui és l'autor? "K... 29".

I així successivament, fins al final de l'obra, es descobreix tot, i el públic respira d'allò més.

La companyia d'En Caralt i Raimunda Gaspar va interpretar l'obra d'una manera molt ajustada.

El públic que omplenava "la bombonera del Paral·lel" es va cansar d'aplaudir, i varen recollir llurs aplaudiments els autors i els intèrprets per igual.

Que "las chicas del Cómico" es fan "hijas de María". Per això n'hi ha que no volen ensenyar el melic.

* * *

Que "los reunidos" Roselló i Ferret estan sempre a partir un pinyó.

Quan els negocis van bé, tot és "harmonía".

* * *

Que l'ex-"excelentísimo" i ex-empresari del Liceu senyor Mestre s'ha ofert per fer la temporada d'òpera.

En Mestre esperava que arribés l'hora de tornar la pilota. I ha fet gol.

* * *

Que la temporada de teatre català a "Novedades" ha començat amb "grandios èxit".

I aquesta setmana hi actua una companyia francesa.

* * *

Que En Clapera deixa l'"Español" i es dedica a ballar tangos.

No en faran poc de mal, les 15.000 pessetes d'Olympia...

* * *

Que la companyia Fortuny-Cuadreny estrenarà, a la "tournee" de "provincias" "Pisito de soltero" i "La aventura de María" d'En Capdevila (Lluís) i En Collado.

Felicitem l'amic Capdevila i al mateix temps a "Madame X", ja que "Don Luis" pensa comprar-li tres dotzenes de cotilles.

* * *

Que aquest any tampoc no es faran els "Tenorios" al "Tarragoní".

No hi perdem res; els fa En Caralt al Talia.

* * *

Que a la "propietat" del Liceu els ha sortit el tret per la culata.

"Manda quien manda, y cartucheras al cañón". Els temps canvien.

* * *

Que el llibre del "Tenorio" d'En Santpere, aquest any, és totalment canviat.

Es clar, com que cap actor no es recorda de les "morcillas" que va dir l'any passat.

Que a l'Olympia hi van molts homes a veure el campionat de ball.

Es natural; com que els cartells diuen que hi ha moltes dones abandonades...

BRIK

El senyor Unamuno, que sempre ha estat una mica tocat de l'ala, ara repapieja, evidentment.

Els castellans se'n fan càrrec, però diuen: és tan savi...

Obliden que, si bé tots els savis són una mica tocats, no tots els tocats són savis.

* * *

L'Ajuntament de Guadalajara ha acordat traslladar l'estàtua de Romanones, que hi havia a la plaça de Galàn i García Hernández, a l'Escola Normal de Mestres.

I no se'n donen vergonya, els mestres de Guadalajara, d'arreglar aqueixes desferres monàrquiques?

Quin exemple, per als seus alumnes!

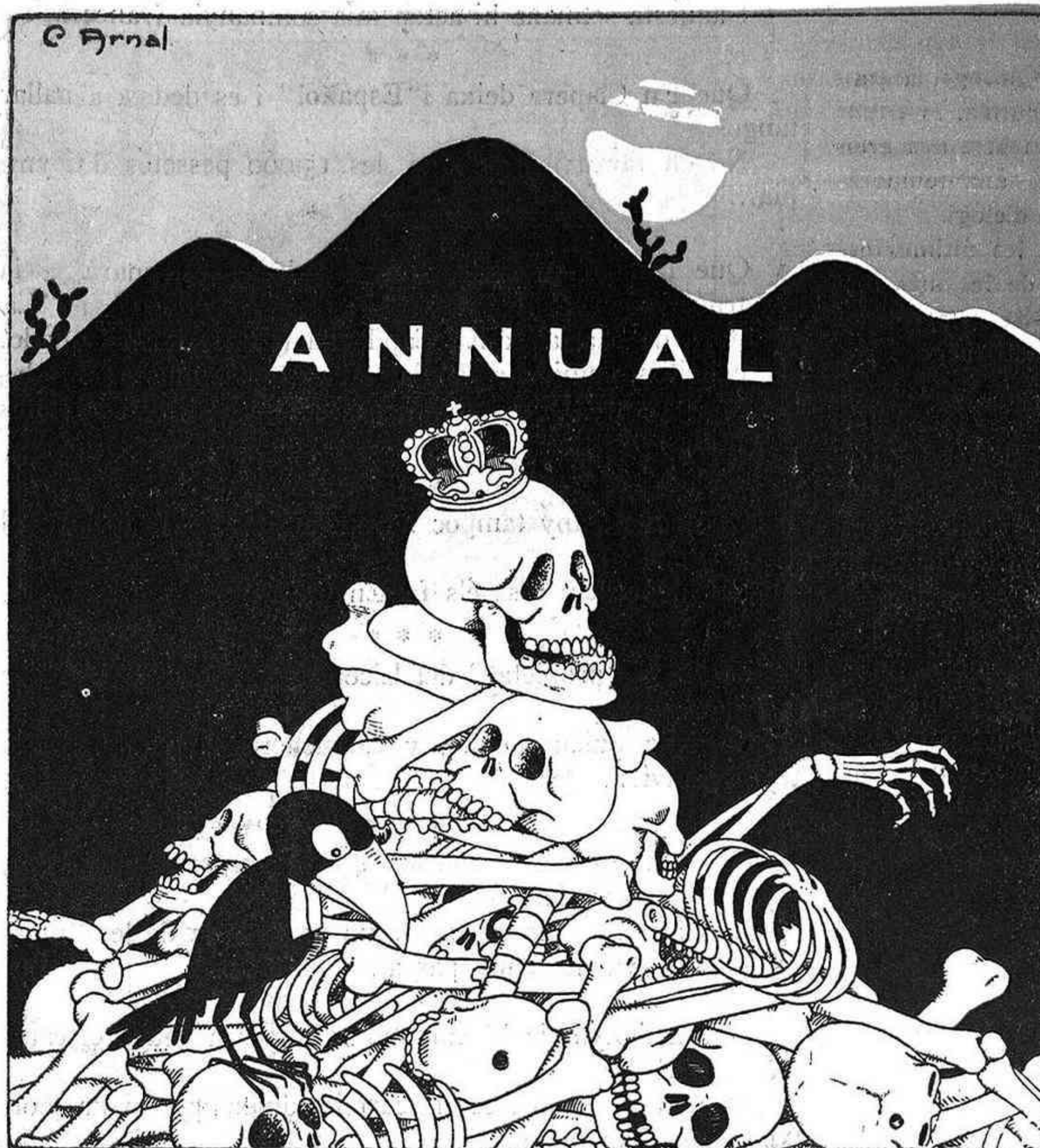
* * *

"El Matí" i el "Ciero", en parlar de la bomba de la Plaça d'En Martí Vilanova, s'entesten a nomenar-la Plaça del Rei. Sempre, a certa gent, se'ls ha de veure l'orella!

* * *

El senyor Miquel Maura va dir que l'Institut d'Estudis Catalans era un "viver" de separatistes.

Perdoni, senyor dels nou mil telegrams de felicitació. Ací, de "Viver", només n'hem tingut un; però era a l'Ajuntament, i ens va costar ben car...

—Diguin el que vulguin, em vaig ben merèixer
que em diguessin *Alfonso XIII, El Africano!*

Amb motiu de l'aprovació de l'article 48 de la Constitució, "La Veu" va publicar un editorial, retolat "L'ensenyament en català i les Corts republicanes", que acabava dient:

"Repetim que és possible que els diputats catalans hagin fet tot el que hagin pogut, i davant d'una Cambra hostil hagin hagut de passar per allò que hagi estat factible d'obtenir. Per això solament pot salvar-se la responsabilitat dels diputats amics nostres. Els diputats i els ministres catalans dels partits que van prometre la consecució de totes les aspiracions de Catalunya tan sols amb la instauració del nou règim, no tenen dret a exigir que Catalunya resti contenta.

"A aquests elements els pot tenir compte un perfecte i constant ministerialisme. Però els catalanistes no podem estar gens satisfets."

I, el mateix dia, "El Sol" escrivia el següent sobre el mateix tema:

"No nos engañemos. Con la aprobación en el Parlamento del artículo 48, la unidad de España experimenta un duro revés. La Prensa catalana no contiene esta vez su júbilo."

"Pero no queremos discutir, sino registrar un estado de espíritu en la "nación catalana", como unánimemente se escribe allí. La lengua es en Cataluña una arma de "reconquista nacional", y donde más anhela vencer es en la escuela, en los institutos y en las Universidades. El artículo 48 es, no lo ocultemos, para Cataluña la primera victoria."

De manera que ara la senyora "Veu" se'ns ha tornat extremista i troba que hem aconseguit poc.

El governador de Sevilla ha dit que està disposat a fer baixar les subsistències.

I el governador de Barcelona, a què està disposat?

Potser a què pugim?

✽

Diuen d'Atenes que a Grècia comencen d'escassejar els articles de primera necessitat.

Ací, en canvi, abunden, abunden...

Però estan pels núvols, encara que el senyor batlle cregui que estan per terra.

✽

Polònia és catòlica—diuen...

I, no obstant, en una nova llei presentada a la Dieta, hom estableix el matrimoni civil, la igualtat de sexes i el divorci.

Ens sembla que si els catòlics volen viure en un Estat ortodox, caldrà que se'n facin un "ad hoc" a l'Àfrica Equatorial o, potser millor, en una illa de l'Oceania.

Allí podrien convertir ximpanzés i fer-los servir d'esclaus: així tindrien la seva societat ideal.

✽

"El Debate", quan parla d'alguna nova disposició del ministeri d'Instrucció Pública, la intitula, invariablement, "Otro mal paso".

Ho comprenem: els bons passos són exclusius de la "Bona Premsa", dels bons "callejas" i, en general, dels bons analfabets.

✽

El senyor Unamuno, en la discussió de l'article 48 sobre l'ensenyament a les regions, va dir que sols després de la guerra civil pot ésser eficaç i autèntica la unitat nacional.

✽

Llegim en el "Redondel", de Mèxic:

"Recuerdo de un grito que arrancó unánime ovación. Fue un asoleado, que, en el paroxismo de su alborozo, le preguntó: —Reverte, ¿quieres a mi hermana?"

Comentaris? Per què?

Imp. "L'Esquella" i "La Campana", Om, 8. -- Barcelona.

ESPECTACLES

Teatre Català Romea
Carrer de l'Hospital, núm. 51 " Telèfon núm. 19691

COMPANYIA VILA-DAVÍ

Avui, divendres, a les cinc, Tarda Popular, butaques a 1,50 pessetes: Darrera representació de

LA PUNTAIRE

Nit, i totes les nits, a un quart d'onze, l'obra definitiva d'En JOSEP MARIA DE SAGARRA,

L'Hostal de la Glòria

Demà, dissabte, tarda i nit, L'Hostal de la Glòria. Diumenge, a dos quarts de quatre, Les aventures d'En Titelletas; a tres quarts de sis i un quart d'onze, L'Hostal de la Glòria.

Demaneu arreu
el famós

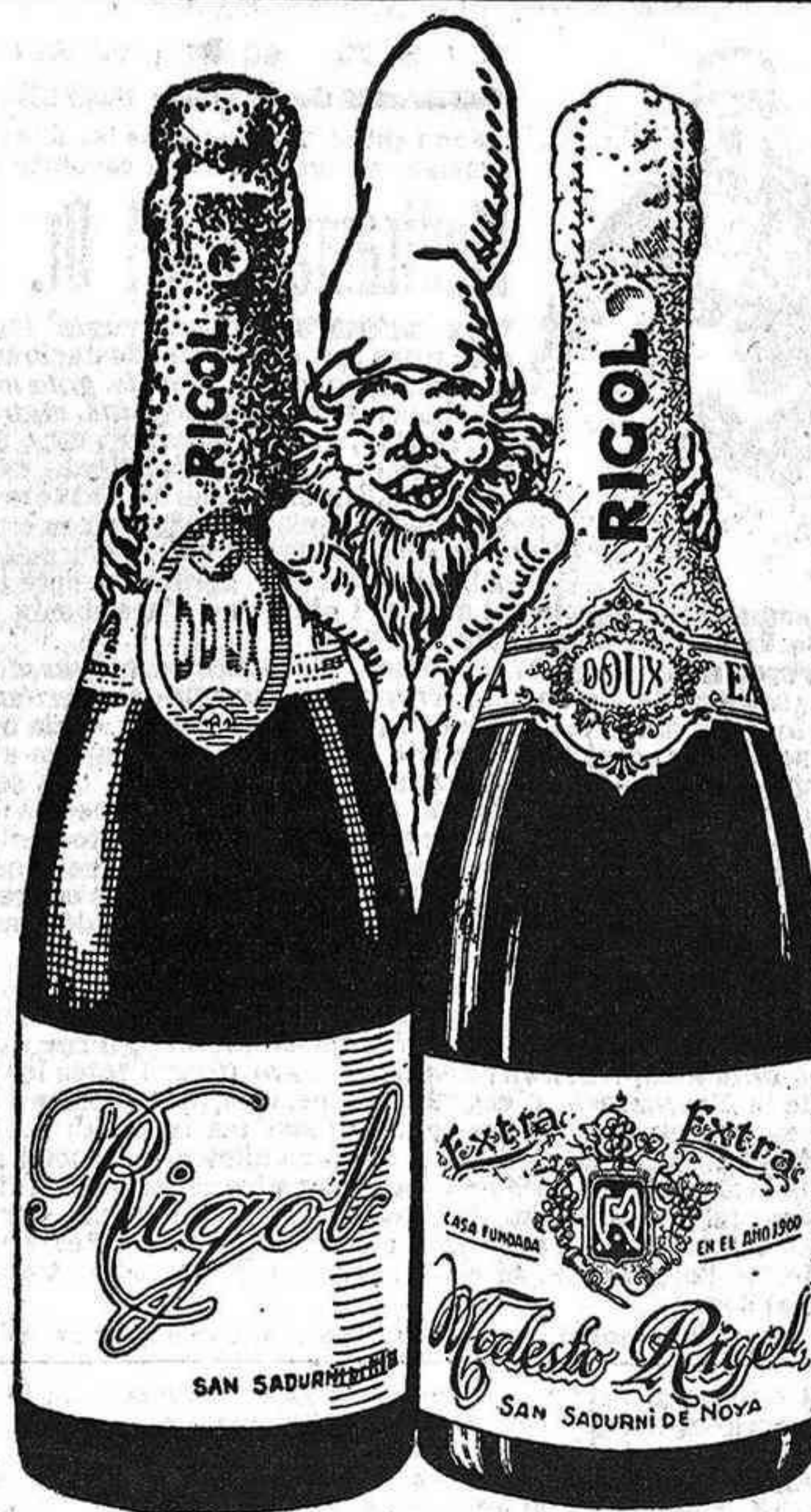
Xampany RIGOL

Caves a Sant Sadurn de Noya

Casa fundada en 1900

DIPOSIT A BARCELONA
Casanova, 110 - Telèf. 70473

Agent general de vendes: JOSEP SUAREZ

**Caruso, Fleta, Tito Schipa,
Pau Casals, Sagi-Barba,
etc., etc.**

Totes les celebritats impressionen en
discos

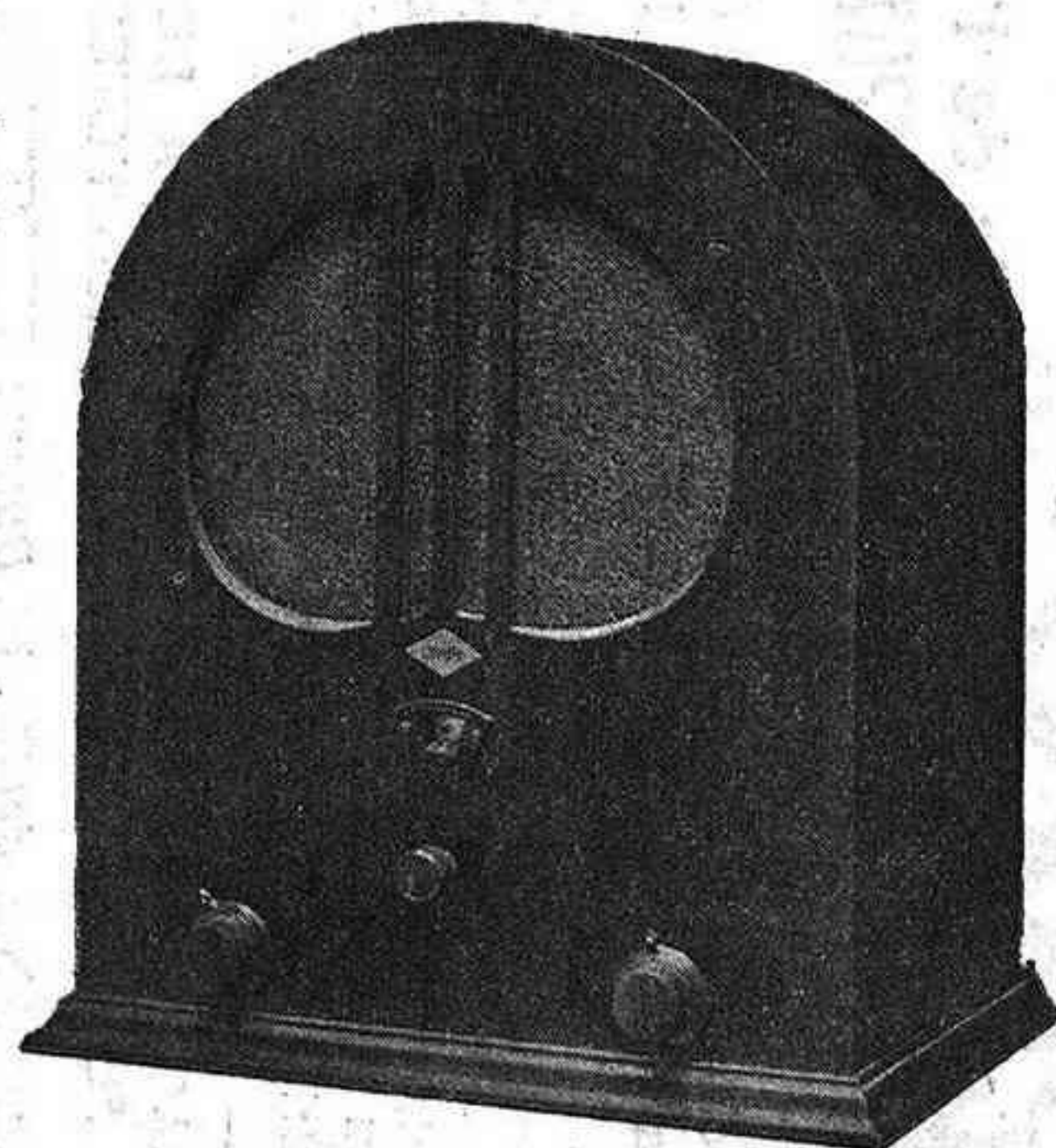
**La voz
de su amo**

Companyia del Gramòfono, S. A. E.

Receptor RADIO CLIMO

enxufable al corrent, sense antena

Ramon Climent

Consell de Cent, 266 :: Telèfon 23058

PREU: 400 PESSETES

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inutilment de les dites malalties gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *ovulitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluixos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Solvré**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugles, etc., tan perillós sempre i que necessiten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva

malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa

Impureses de la sang: *Sifilis* (avari...), *eccemes*, *herpes*, *ulceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acne*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Pindoles depuratives del Dr. Solvré**, que són la medicació depurativa real i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronsos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatòrrica* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fadiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potenciades del Dr. Solvré**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessebres 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franquex a **Ojctines Laboratori Sòkatarg, carrer del Ter, 18, telèfon 544 S. M. Barcelona**, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentortiment, tractament i guariment de les dites malalties.

FEROTYL

Específic de l'
ASTENIA GENITAL (IMPOTENCIA)

(MANCA DE VIGOR SEXUAL)

De la ejaculació prematura (pèrdues seminals); de la feblesa y molt eficaç per a combatre la NEURASTENIA, en totes les seves manifestacions.

Es el més poixant estimulanti de l'activitat neuro-espino-médulo-genital. Sinèrgic i homo-estimulasa de les glàndules intersicials. Producte pluriglandular, completament inofensiu. Mai perjudica, ni lesiona cap orgue, ni el funcionament dels mateixos.

No conté, ni estricnina, ni fòsfors, ni cantàrides, ni cap altre medicament excitant.

PRODUCTE MAGNE E INSUBSTITUIBLE PER A RECOPRAR LA PERDUDA FELICITAT CONJUGAL. PROSPECTES GRATIS

Laboratori Farmacològics del Dr. W. Dutrem

Alt de Sant Pere, 50 - BARCELONA - Telèfon 18631

Preu: 21'75 ptes.

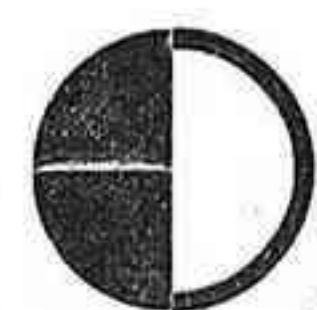
PAPEL
DE
FUMAR
BAMBU

LLIBRERIA ESPANYOLA D'ANTONI LOPEZ

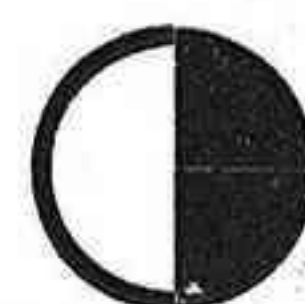
Rambla del Mig, número 20

BARCELONA

Telèfon número 18692

DICCIONARI Català-Castellà
Castellà-Català

Per A. ROVIRA I VIRGILI

Preu: 15 pessetes

La cuestión palpitante es la de los Jesuítas.
¿Quiere usted enterarse bien? Lea

MÓNITA SECRETA

Instrucciones reservadas de la Compañía de Jesús

20.000 ejemplares vendidos en tres meses

Precio: 1 peseta

Causarà sensació el

ALMANAC

DE

L'Esquella de la Torraixa

Hem rebut molts originals dels principals escriptors i dibuixants de la nostra terra

FEU LES COMANDES

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem de pèrdues si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponents se'ls atorguen descomptes

Les responsabilitats del Marroc

El testimoni que falta